

hvis Formændene ikke opfylder Betingelserne for at drages til Ansvar, bliver Eftermanden ansvarlig, som om han var Gerningsmand (Forfatter) uden Hensyn til, om han vilde være ansvarsfri efter almindelige strafferetlige Regler (f. Eks. en Bogtrykker, der ikke har haft Kendskab til Skriftets straffbare Indhold). De under 1—3 nævnte Kategorier er imidlertid ubetinget ansvarsfri:

- a. naar de ikke har navngivet sig paa Skriftet,
- b. naar de hverken havde fast Bopæl her i Riget, da Skriftet udkom, eller ved Sagens Anlæg var inden Statens dømmende Myndigheds Omraade.

Denne Ansvarsordning medfører, at den nærmest skyldige i mange Tilfælde vil blive fritaget for Ansvar (den unavngivne Forfatter; Forlæggeren, der handler i Forstaaelse med den navngivne Forfatter; den unavngivne Udgiver, naar Forfatteren opholder sig i Udlandet o. s. v.), medens det fulde Gerningsmandsansvar gøres gældende mod en Person, der staar i et fjernere Forhold til Skriftets Indhold. Ordningen frembyder derhos ikke tilstrækkelig Beskyttelse mod Straamandsuvæsenet (Straamandsredaktører og Straamandsforfattere). Ifølge Retspraksis er den Person, der har angivet sig som ansvarshavende Redaktør paa et periodisk Skrift, ansvarlig for dets Indhold, uanset at han ikke har haft noget som helst med Redaktionsvirksomheden at gøre, og selv om den virkelige Redaktør kendes. — Redaktøren bærer ikke Ansvar for navngivne Artikler, og Samfundets Medlemmer har ikke tilstrækkelig Beskyttelse gennem det Ansvar, som kan gøres gældende mod Straamandsforfatteren, der vel er ansvarlig, men som man i Almindelighed ikke vil have nogen større Interesse i at opnaa Dom over; og hvis der i et periodisk Skrift fremkommer en Serie navngivne Artikler med strafbart Indhold, kan man ikke ved at nedlægge Forbud mod Redaktøren hindre, at Offentliggørelsen fortsættes, ligesom Erstatningsansvar i saadant Tilfælde hverken kan gøres gældende imod Redaktøren eller mod Skriftets Udgivere eller Ejere.

Presselovens § 3 gælder ikke for fremmede Skrifter, paa hvis Indførelse og Udbredelse her i Landet Straffelovens almindelige Ansvarsregler kommer til Anvendelse.

Udenlandsk Lovgivning har intet Sidestykke til dansk Rets ubetinget beskyttede Anonymitet, der udelukker Ansvar for den unavngivne Forfatter, Udgiver eller For-

lægger, selv om vedkommende melder sig og gerne vil overtage Ansvaret; ej heller kendes en Ordning, der i saa vidt Omfang som den danske fritager den virkelig skyldige og lægger det fulde Gerningsmandsansvar paa mer eller mindre uvedkommende Personer.

Til Støtte for at anvende de almindelige Ansvarsbestemmelser (den „naturlige“ Ordning) kan anføres, at den i sig selv er den retfærdigste, forsaavidt den rammer den virkelig skyldige og lader den uskyldige gaa fri, at man ved dens Indførelse vilde faa samme Ansvarsregler for Offentliggørelse af indenlandske som for Udbredelse her i Landet af indførte fremmede Skrifter, og at den danske Lovgivning herved vilde komme i større Overensstemmelse med Udviklingen i Udlandets Lovgivning paa dette Omraade. Man vilde gennem den naturlige Ansvarsordning komme Straamandsuvæsenet effektivt til Livs, og kun efter denne Ordning vil Ansvar kunne gøres gældende med den Vægt, som Loven har forudsat ved Fastsættelsen af Straffen for de Forbrydelser (navnlig Æresfornærmelser og utugtige Henvendelser til Offentligheden), der erfaringsmæssig hyppigt begaas gennem Pressen. Naar det kunstige System giver Afkald paa Ansvar for den anonyme Forfatter mod Ækvivalent hos den navngivne Forlægger eller Bogtrykker, og naar Domstolene efter dette System skal udmaale Straffen for den tiltalte, vil de umulig kunne lade ude af Betragtning, at denne, omend han efter Loven hæfter som forsætlig Gerningsmand, dog virkelig eller muligvis har været i mer eller mindre god Tro, og Ækvivalentet for den virkelig skyldige bliver derfor ufuldkomment. Straffelovens § 268, der ubetinget fastsætter Frihedsstraf for „Bagvaskelse“, det vil sige Sigtelser fremsat eller udbredt mod bedre Vidende, kan, dersom den nuværende Ansvarsordning bibeholdes, ikke faa megen Værdi overfor anonyme Bagvaskelsesskrifter, idet den navngivne Udgiver eller Redaktør, der lader Skriftet eller Artiklen offentliggøre, vanskelig vil kunne overbevises om at have været i positiv ond Tro.

Til Støtte for den gældende Ordning kan anføres, at den ved sin Enkelhed fritager det offentlige og den private Klager for Bevisvanskeligheder, idet der, forudsat at Bogtrykkeren opfylder sin Navngivelsespligt, altid med Sikkerhed vil have én ansvarlig. Endvidere at den i Pressefrihedens Interesse fritager Forfatteren, der ønsker at være anonym, for enhver Inkquisition.